

БҮРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Буурдай обкомой, Улан-Удын горкомой, Буурдай АССР-эй Верховно Советэй орган
№ 17 (9464) 1961 оной январин 20, пятница Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1961 оной январин 18-да КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум зүбшэхэ зүйлэингөө хоёр асуудалые—газар таряалангай, мал ажалай продуктуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб болсоциалистическэ уялгануудай дүүргэлтэ тухай, хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ хэмжээлганууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ дүүргээд, тогтоол баталан абаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан бүхь хүхэд нэгэнгаар найшааба.

Пленум мүн коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй дүн-тухай КПСС-эй ЦК-гэй секретарь хүхэр М. А. Суловой элидхэл шагнаа. КПСС-эй ЦК-гэй Пленум энэ асуудалаар тогтоол баталан абаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолнууд хэблэлдэ толилогдохо.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүндэ кандидатар хүхэр Г. И. Вороные (КПСС-эй Оренбургын обкомой секретарь), хүхэр В. В. Гришение (КПСС-эй түрүүлэгшэ) хунгаа.

Энээгээр КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хүдэлмэрээ дүүргэбэ.

КПСС-эй XXII СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

МАЛШАДАЙ ЭРМЭЛЗЭЛ

Хүдөө ажахыгай хоёрдогшын харьяата Бахлай-түрээс дээрхи клуб соо олоороо сугларба. Гангын гүүртэнүүд, шад, хаалишад тэндэ эрөөшэ жэлэй дүнгүүд саашанхи зорилгонууд фермые эрхилгэше нүзаргашее Д. Р. мал-хамтын суглаан дээрэ эрхэлбэ.

Фермынхид мал ажалай шэмые дээшлүүлхэ, тэрэнэн хамтаруулха та-1960 ондо урданайхи мэдэгт дээшээ амжал-гарабашые, ажахыдаа эзээр арга боломжобо ашгаагай байшоо. Эз үшөөл олон дутагдалдоо гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Фермэдэн 43 хүн шаанаар ажаллана. Тэдэ-бүридөө 15—20 үнэ-абанхай. Абаһан уял-саабол дүүргэдэг, түрүүшад энэ фермэдэ бин-энэ, түл найнаар абадаг, но үнээн бүриһөө 1500 литр хү наадаг Дам-Юмжит, Чимитова Ге Банзаргашеева Дэ болон бусадай оролдо-галые найшаамаар бай-

Эхэ эронойнгоо шэнэ шэнэ амжалтаар улам зоригжоһон эндэху малшад партиин XXII съездын хүндэлэлдэ зориул-жа, бүри эхэ хү, мяха абаха, ажалаа эршэдүүлхээр эрмэл-зэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Энэй жэшээгээр, эдбхи ажалладаг залуу үнэ-домсомол басанган Дам-Баял, Бальжинмаева болон бусад фермын эзлэй самбар дээрэ бэшэ харагдан бай-тэд саашадаа малайнгаа на улам найжаруулха, ны хүндэ хүдэлмэри үн-дэнэ оньожоруулха, бү-рүе һаачын тула хүсэ-барьяа гаргаха гэжэ эн-дэ оролдодог юм.

Судна бүтээлгын заводой механическа цех. Хүн зон олон сугларанхай. Заводой проф-союзай комитедэй түрүүлэгшэ хүхэр Осипов мингэн нээжэ: —КПСС-эй XXII съезд зар-лаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые совет хүн бүхэн баяр баясалантай-гаар угтаа. Зарлагдахыя байһан түүхэтэ съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрһөө мүнөө хаа хаанагүй үргэн далайсатайгаар дэлгэр-нэ. Манайше коллектив энэ мүрһөөндэ эдбхитэйгээр ха-баадалсана,—гэжэ хэлэнэ.

Фермэдэ эдбхитэйгээр ажалладаг, даабаринууд дүүргэлсэдэг байна.

Хүлээрнэ заводой парт-организацийн секретарь хүхэр Сажинов үгэ хэлээ. Удаан үгэ хэлэнэ заводой түрүү хүдэл-мэришэн, модошо дархан хүхэр Найнов ингэжэ мэдүүлбэ: партин ээлжээтэ съездые ажа-лай шэнэ илалтаар угтахэ зор-илготойбди. Мүнөө манай цех-ынхид коммунистическэ ажа-лай нэрэ зэргэдэ хүртэхын тү-лөө тэмсэнэ. Долоон жэлэй гурбадаху жэлэй даалгарине декаб-рин 24-дэ 103 процент дүүр-гэхэ, ажалайнгаа бүтээсэ не-дондонойхиноо 1,5 процентээр

Онохойн модонной комбина-дихид КПСС-эй XXII съез-дын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрһөөндэ эдбхитэйгээр оролсожо, унаһан малгайгаа аба-гүйгөөр, урма зоригтойгоор ажаллана. Долоон жэлэй гур-бадаху жэлэй түсэбө болзор-ноонь урид дүүргэжэ, түсэбөө гадуур нилээд эхэ продуцти гаргахэ гэжэ эндэхид шиндэн-хэй. Тус комбинадай түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Георгий Казаков шон габылата ажалай жэшээ харуула. Нүхэр Каза-ков энэ хүдэлхэ ажилһээр эхшые удаан болоогүй. Тив-башы нэтэрүү, оролдосотой залуу хүбүүн богонихон бол-зор соо слесарийн мэргэжэл найнаар шудалһан байна.

Нүхэр Казаковто коммуни-стическэ ажалай ударнигий нэрэ зэргэ олгодоһон байна. КПСС-эй XXII съездын хүндэ-лэлдэ ажалай вахтада жагсан, нүхэр Казаков халаанайнгаа даалгавар ходооно үлүүлэн дүүргэнэ.

Зураг дээрэ: Георгий Каза-ков. И. НИКОЛАЕВАЙ фото.

Энэ жэлдэ үшөө эхэ юмэн хэдэхэ

Зэдэн «Октябрьский» совхозой бин болоһоор жэл тухай саг үнгэржэ байна. Энэ үе соо совхозой малшад, хаалишад, механизаторнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд найнаар хүдэлжэ гараа. Үнгэрэжэ жэлдэ ороһото ургамалай, куку-рузын барг найн ургаса аба-жа шадаа. Мал ажалһаа аба-талаа эдэ хоолой бүхы зүйл-нүүдые ехдэхэ талаар аба-һан уялгада энэ совхоз сүм дүүргэ. Энээнтэй хамта бүхы малайн тоо толгой олоһороо. 1960 оной турша соо үнээдэнь тоо 25 процентээр нэмһэн байна.

Бүхы арга боломжобо хэрэглэхэ

Тус заводойнхид байгша оной түрүүшын кварталда 2 баржа. 9 нарын туршада уһа сасан жэлэй нэгэ баржа түсэбөө гадуур бүтээхэнь. Гадна уһан сооһоо судна гаргахыа, уһа руу оруулха тухай түхээрлэгэ өөһэдэньгөө хүсөөр зохёохо байна.

Хүдөө ажахыда улам эхээр туһалдаг болохонь. Ганса энэ жэлэй 3 кварталтай туршада 50 хэнэг скребково транспортёр бүтээжэ, колхоз, совхозуудта эльгээхэ зорилго табиба.

КПСС-эй XXII СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

КПСС-эй XXII съездые 1961 оной октябрин 17-до зарлаха гэжэ партиин Центральна Комитедэй мэнэ һая дүүрээшэ Пленум тогтоол гарган байна.

1. КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоо элидхэл—элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдхи секретарь хүхэр Н. С. Хрущев.

2. КПСС-эй Центральна Шалгалтын Комиссийн тоосоо элидхэл — элидхэлшэ Шалгалтын Комиссийн түрүүлэгшэ хүхэр А. Ф. Горкин.

3. КПСС-эй Программын проект — элидхэлшэ хүхэр Н. С. Хрущев.

4. КПСС-эй Уставта оруулагдаха хубилланууд тухай — элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гэй секретарь хүхэр Ф. Р. Козлов.

5. Партиин Центральна орг-ануудые хунгаага.

Аха дүү олон түмэн совет араудтайгаа хамта манай республикын бүхы ажаллад түрэл партиингаа ээлжээтэ съезд зарлаха тухай мэдээсэ-лые туйлай эхэ дэбжэлээр угтаа. Хаа хаанагүй — горо-дуудташы, хүдөө нотагуудта-шы — фабрика болон заво-дуудта, барилганууд дээгүүр, колхоз болон совхозуудта олон зоной хабаадалгатай ми-нистерствүүд, суглаанууд боло-жо, съезд ажалай бэлгэ бариха тухайгаа дэлгэрэнгэгээр хөө-рэлдэнэ.

Агууехэ социалистическэ Эхэ ороноймнай түүхэдэ, совет арадаймнай ажалыдалда Коммунистическэ партииннай съезд бүхэн мартагдаһагүй һуури эзэлжэ, хизааргүй эхэ удхашанартай байдаг. Пар-тиин хэһэн хүдэлмэрини, бү-тээһэн хэрэгүүдэй, бэлүүлхэн түсэбүүдэй дүнгүүд съезд дээр-хэ харагдажа үзэгдэхөөб гадна, саашанхи зорилгонууд, түүхэтэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдадаг ха юм. Энэ та-лаар КПСС-эй XXII съезд илангаяа эхэ удхашанартай. Энэманай манай орон дотор коммунизм үргэн далайсатай-гаар байгуулгын һур жабах-ланта оршон байдалда зар-лагдаха съезд болоно бшуу. Коммунизм материалыо-техническэ үндэнэ һуури бай-гуулха, тингэһэнэй ашаар ни-штын коммунистическэ харил-саануудые хүгжөөхэ, комму-низмын үдэ ажабууша шэнэ хүнине хүмүүжүүлэхэ гэдэн түүхэтэ зорилгонуудые бөө-түүлгэдэ партиин XXII съез-дын шэнэ хуудаһа нээхэ бай-һанины ойлгосотой.

Партиин съездүүд шинд-хэнэн түүхэтэ зорилгынгоо уд-хаар заримдаа тусхайта нэрэ-тэй болодог. Тэрэ ёһоор бо-долол, КПСС-эй XXII съезд коммунизм байгуулагдайды съезд гэжэ арад зоной дунда алдаршаха аалам. Яабашы Коммунистическэ партииннай түүхэдэ тус съезд эгүүридэ мүнхэ алтан хуудаһа нээхэ ёһоороо нээхэл даа. Бодото байдалайше, теоринише та-лаар тус съезд шухалын шу-хала асуудалуудые шиндэжэ, бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүн түрэлтэнэй урагнаа хүг-жэлтэдэ айхабар эхэ нүлөө үзүүлэхэ байһанины мэдээжэ. «Хүдэлмэришэн ангиин ила-хын түлөө тэмсэлдэ, соци-ализм байгуулгада, комму-низм үргэн далайсатайгаар бөөдүүлгэдэ КПСС-эй баяжа-һан дүй дүршэл бүхы улас-хоорондын коммунистическэ хүдэлөөндэ гаргуу бата удха-шанартай»,—гэжэ Коммуни-стическэ болон хүдэлмэришэ-нэй партинуудай түлөөлэгшэ-нэрэй Москвада болоһоо

Зүблөөнэй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Бүхы дэлхэйн ажалыдалда, илангаяа манай ороной ажал-шадта КПСС-эй XXII съез-дын угаа эхэ удхашанартай байханы элитэ. Зүгөөр энэ съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахыа, тэрэндэ зориулан Эхэ орондо ажалай бэлгэсү-дые бариха, мандал үргэхэ тухай совет хүн бүхэн боло-жо үзэхэ, урдаху зорилгобо элээр тодорхойло болоно. Съездын хүндэлэлдэ республика дотор-най социалистическэ мүрһөөн үргэн далайсатайгаар, шэнэ хүсэтайгөөр дэлгэрээд байна. Олохон промшленна пред-приятивууд, колхоз болон сов-хозууд 1961 ондо — долоон жэлэй гурбадаху жэлдэ ха-раалһан түсэб болон абаһан социалистическэ уялгануудаа болзорноонь урид, съездын нэгэдэтэр бөдүүлхээр шиндэ-һэн тухайгаа мэдүүлнэд. Шэ-лэй механизированнэ завод, нарин сэмбын фабрика, мяха-консервын комбинат, Замена-най аймагай «Коммунизмын зам», Мухаршэбэрэй «Знамя Ленина», Кяхтын аймагай Ранжуровай, Зэдын аймагай Лениний нэрэмжэтэ колхозууд, Онохойн болон Кудар-ын совхозууд съездын хүн-дэлэлдэ шэнэ уялгануудые абажа байхыя.

Хүдөө ажахые саашадаа улам түргэнөөр хүгжөөхэ та-лаар партиин Центральна Комитедэй январин Пленум туйлай нухала асуудалуудые үргэнөөр зүбшэн хэлсээд, дэлгэрэнгэ тогтоол баталан абаа. Тэндэ түүхэтэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһай. Хүдөө ажахыгаа эрид эхээр хүгжөөгөөд, ороһо таряа, мя-ха, һу, ноһо элбэгээр абажа, Эхэ ороноо улам бэхжүүлхэ, арад зонойнгоо энхэ тэнглен байдал улам найжаруулха, ажалыдалда улам баяжуулха тухай Коммунистическэ партииннай гүн гүнзгэти анхарал оролдогто ходо гаргажа бай-дагыны энээгээрше дахинаа гэшлэлдэнэ.

Ойрын жэлүүдэ хүдөө ажахыда эрид хубилалта хэд-дээрэ түсэблэгдэнэ. Энэ хэр-гэгтэ промшленна предприя-ти бүхэн, колхоз, совхоз бү-хэн, алиба ажаллад өөһэ-дэньгөө хубитые оруулха боло-но. Энэманай имагталд хүдөө ажахынхидэй хэрэг бэшэ, на-рин бүхы зоной, бүгэдэниш-тын хэрэг ха юм. Хүдөө ажахые хүтэлбэрил-гэдэ эхэ дутуунуудай, алдуу эндуулүүдэй, буруу ажадан-нуудай тохёолдог байһа-нины хурсаар элирхэйлэгдэбэ. Эдэнине дары усадаһагүүдэ арга болёо. Ударилгалые эрид найжаруулха, алиба хэрэгтэ эрилтэ, харюусалга эхэтэй-гээр, үнэн эсхээр, оролдосотой найнаар хандаха тухай хэлэг-дэнэ.

Үргэн нингэ ажалшадай дунда ойлгууламын хүдэлмэ-ри үрэтэйгөөр ажуулха, кол-хоз, совхозуудта ажалай эм-хидхэл болон түлөөние урма-туй таатайгаар хараалха, тү-рүүшүүлэе эрхмээр урма-шуулха, ажахын тоосоо хаана яанай бөөдүүлхэ, колхоз, совхозуудта ажахын налбары бүхэнине томо аад, мэргэжэл найнтай, оньожоруулаар тү-гэлдэр болгохо тухай онсолон тэмдэглэгдэнэ. Үсөөн үгөөр хэлэхэдэ, шэнэ сагай шэнэ эрилтүүд табигданхай.

Үнэр үргэн совет арадуудайнгаа инар энэрхы хани бар-саата аха дүү бүлгэнэр соо, түрэл Коммунистическэ пар-тия тойрожо нягтаар жагсан-хай, Буурт ороноймнай бүхы ажалшад социалистическэ мүр-һөөс үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, КПСС-эй XXII съездые шэнэ шэнэ илалтануудуудар угтаханы лабтай.

Урбан абаһан Указда хубилалта оруулан, БурАССР-эй Верховно Советэй Президиум ингээ тогтообо: «Буурдай Автономно Советскэ Социалистическэ Респуб-ликин Верховно Советэй зургаадаху сессиие энэ оной январин 27-до зарлаха».

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

Урбан абаһан Указда хубилалта оруулан, БурАССР-эй Верховно Советэй Президиум ингээ тогтообо: «Буурдай Автономно Советскэ Социалистическэ Респуб-ликин Верховно Советэй зургаадаху сессиие энэ оной январин 27-до зарлаха».

ТАРИЛГА ЗАХАЛАА

ТАШКЕНТ, январин 18. (ТАСС). Узбекистанай урда захын нотагуудта һая нааша-дашые үзэгдөөгүй дулаахан үбэл боложо байна. Ала олон үдэрүүдтэ 18—20 градус хүр-тээр дулаан болоно. Нимэ урин дулаан сагай боло-жо байхыда Сурхан-Дарь-ин, Самаркандын областнуу-дай колхоз, совхозууд шэни-сэ, ячмене тариха захалба. Эдэ областнууд республика дотороо эгзэн эхээр ороһо та-рия таридаг юм. Мүнөө жэлэ шэнэ загварнууд ашаладажа, ороһото ургамалуудай тар-илгын талмай бүри үргэдхэ-гэ дэхэнэ.

Тэдэнэр Дамбаева үнээн бүриһөө 127

УРАН ЗОХЁОЛОЙ ХУУДААН

Арадуудта жаргал асаргаана
Алдарта партида манганабди

Парти хадаа ээм ээмээ нийлүүлхэн
Миллион хүнүүд мүн гээшэл

(В. Маяковский)

Х. НАМСАРАЕВ.

КОММУНИЗМ ПАРТИНИН ХҮСЭНДЭ

Түмэн дабхар түүхэтэй,
Түргэн хурса бодолтой,
Эрид мэргэн сохидолтой,

Халуун хаба шадалтай,
Хатуу дорюун абартай,
Эбтэ нэгэн ханалтай,

Хуушанай хорото байдалыг,
Хуурмаг байсан ёныг,
Баяд, ноёд, дайсалдыг,

Үнэн бодото юумыг
Үндэс болгон түүхэлжээ,
Хамаг тунагай юумыг

Хүхэ сэнхир огторгой
Хүбэнэг татан үнөөржэ.
Хүрһэтэ алтан дайдыг

Баатар эх алдартай,
Багша Лениней хургаалтай,
Хабата мэргэн аргатай,

Хүн болгонне газаа талаанаан
Шэртэн харахада — элдэв янзын
байжа болодог: үндэр, нагтарине,

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

КОММУНИЗМ ТЭЭШЭ ХҮТЭЛНЭ

Арадай зүрхэн, арадай
сэдхэл,
Арадай үүргэ, арадай этигэл;

Америкийн коммунистуудай
дурасхаал.
Аладай манай харгы үргэн;

Элдэб хэлэн дээр эрид хэлэнэ;
Үнэн үгэ хээшэ үхэхгүй!
Үнэн хэрэг хээшэ мүхэхгүй!

ПАРТИДАА

Агуу Партийн түхөөн хуулигаа
Анал, жаргалай набагша татаатай.

Эрдэм хурахадам заабаринь
гэрэлтэйл,
Эндүү хэздэм аншаран хайдаг.

А. ТАПХАЕВ.

Ленин, парти тухай оньһон үгэнүүд

Алмазнаа хатуу шүлүн байхагүй,
Ленинхээ сэсэн баатар байхагүй.

Набша сээг наранһаа,
Нананай жаргал партиһаа.

Коммунистын Зүрхэн

Хүн болгонне газаа талаанаан
шэртэн харахада — элдэв янзын
байжа болодог: үндэр, нагтарине,

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Хүрһэтэ алтан дайдыг
Үрэ жэмээсэр бүрхөөгөөд,
Зэрлиг шэрүүн байгаали

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

ЛЕНИНТЭЙ УУЛЗАЛГА

Аяар Байгалай саанаһаа
Аян замаа эхилһэн
Баяртай гурбаним тэрэ

Баяяма дулахан ябалтай гү?
Гансашы монсогор орооно
Гарза болгожо хосороонгүй,

Олодохон сүлөөгөө хамга
Ондоохон зэбсэг хэрэгт
Бэемн тамир шадальг

Галбагар уужам дахаая
—Дааруулхагүй захата,—гэжэ
Дала мурэлэн хэлэрүүлбэ.

Аягүрхэн айлашада Ильич
Аргадаха таамтай дуугарба:
—Хүжэмөөр наадажа

Гэшхэлэн ябажа ябатар
Гэнтэ тогтожо, сэхэ хар
Галаб үеин баатар хүн

ПАРТИНИН ЗААБАРЯАР ИЛАЛТА БРЭХЭ, АРТЕЛИНИН ЗАМААР АМЖАЛТА БРЭХЭ

Алдарт партини Пленимэй урда тээ дэлгэрһэн
социалистическэ мурьсөөндө шалгарһан
түрүүшүүл манай республикада угаа олон.

Бичурин аймагай Дзержинскийн нэрэмжэтэ
колхозой тугалшан З. Ф. Литвинцева 44
толгой буруу шахан таргалуулаад, гүрэндэ

Бүрини шэгнүүр 300 килограмм хүргэжэ
һэн уялга абаа юм.
Суута халишан, Социалистическэ Ажар

Б. С. ДОРЖИЕВТА
Эгээ эрхим бэлгээ
Эхэ орондоо баруулаад,

З. Ф. ЛИТВИНЦЕВАДА.
Тугал түргэн таргалуулха
Тусхай арга хэрэглэжэ,

Б. Ж. ЖАЛСАНОВАДА.
Бурдай олон колхозууд соо
Булганһаа эхэ һу наажа,

МАГТААЛ

Хаанта Россия
Харанхы бутуу угаан сооһоо,
Хамаг бүхы арадуудай

Залинта хурдан ракетын
гүйдэлтэ
Агуухэ шинии долоон

Коммунизм тээшэ дабиш
Зуун жэлүүдэй унаар
Залржа байхан Африка

Ульдэргынхид мэдээсэнэ ХЭЛЭЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРӨӨБДИ

Манай колхозой гэгшүүдэй, дээртэ нотагай албан хариуцагшдай 1961 оной январь, марь хариуцагшдай 2000— 3000 ном тарааха тушаа нээ- нэ бэшг соогоо үгэнэн үгээс эргэһынэ Яруунын аймагай коммунизм» колхозой парти- нэ правлени мэдээсэнэ.

БАЖН ДАА, ОЙ ТАЙГАННАЙ

Энэ жэл ой тай- ганаар байр шажанай аймагай тугуушад олзо шийтэй. Жэшээн, Григ- орий Мясников энэ намархаа долоон булганай, 60 гаран хэрмэнэй, мянга шажану ондатрай ар- ша гүрэндөө тушаа- гаад байна. Тийхэ- дэ ангуушад Вла- димир Гуселетов,

НАУЧНА КОММУНИЗМЫН ҮЭЭЛ СУРТАЛ ДЭЛГЭРҮҮЛЭГШЭ

КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын инсти- тутдай 40 жэлэй ой наашаг бөө. РКП(б)-гэй ЦК-гэй тоолоор 1921 оной январь, 11-дэ Маркс, Энгельсын ин- ститут эмхидхэгдэ хэн. Институт тубын түүрүндэ Марксын, Ф. Энгельсын, буржүүдыне суглуулжа, бэлдэж бэлдэхэ гол зо- лото урдаа таяа бэлэй.

Марксизм-ленинизмын институтдай 40 жэлэй ой

Энэ жэл ой тай- ганаар байр шажанай аймагай тугуушад олзо шийтэй. Жэшээн, Григ- орий Мясников энэ намархаа долоон булганай, 60 гаран хэрмэнэй, мянга шажану ондатрай ар- ша гүрэндөө тушаа- гаад байна. Тийхэ- дэ ангуушад Вла- димир Гуселетов, Виталий, Владимир Алесееван мүншын эхэ олзо туйнууд. Тэднэр гурбуулан 24 бул- га, 200 гаран хэр- мэ, хоёр мянга ша- дэ ангуушад Вла- димир Гуселетов, Ж. Сампилов, колхозой түүрүүлгэш. Ц. Галсанов, партийна комитэдэй секретарь. Ц. Номтоев, нургуулин директор, поэт.

Нэгэн дуугаар найшааба

Баяхан Зантрайн ай- магай партиная эдэбхитэй- дэй суглаан болобо. Суг- лаанда хабаадагшад «комму- нистическэ болон худалмаришэ- нэй партинуудай түгөөлгөшэ- нэй Зүбөлөнэй дүнгүүд ба ай- магай партиныхь организацииин зорилгонууд» гэһэн КПСС-эй айкомой нэгдэхэ секретарь нү- хэр Ф. Ф. Петровой элдхэд зүбшэн хэлсэбэ.

Суглаан дээрэ Баруун Тарба- гатай нелспрохозой директор нүхэр Неупокоев, «Гигант» кол- хозой партиная комитэдэй секретарь нүхэр Сапкин, Онохойн комбинатай коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэ олоһон цехын начальник нүхэр Котларов- ский, «Горхон» гэжэ деполой машинист нүхэр Петраковский болон хамта 11 хүн үгэ хэлсэбэ.

Аймагай партиная эдэб- хитэдэй суглаан Москва- да болошо коммунистическэ болон худалмаришэни парти- нуудай түгөөлгөшэдэ Зүбөлөн- нэй түүхэтэ документүүдыне нэгэн дуугаар найшаажэ, тор- тоол абаба.

Улан-Удэдэ нэгдэ- нэн библиотекын институ- дай иуралсал эхэ эдэбхи- тэйгээр үнгэргэгдэнэ.

Зураг дээрэ: институтдай библиотечнэ факультедэй декан Д. С. Жарков студен- тентүүдэ лекци уншажа байна.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ Нүхэр И. Н. Мадасондо Бурядай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилгэшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Бурят уран зохёол болон культурын хүг- гэшүүн нүхэр Мадасон Илья Николаевичтэ жилэтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө, тур- нээр 50 наһа гүйсэһэнгүйн дашарамдуулан, дэлмэрилгэшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ ол- поэт, РСФСР-эй уран зохёолшодой Союзай гохо.

ТУРЭЛ АРАДАЙМШАЙ ДУУШАН

Энэ оной январин эхээр Илья Николаевич Мадасонтой уулзажа хоёрдөхөө бидэ гэртэнэ ошоо һэмди.

П. Петровой хэлэһэн үльгэр эхилжэ юм. «Абай Гэсэр» гэһэн габьяат гаран ондоо ехэ үльгэрүүдыне И. И. Мадасон бэшэжэ абаһан, тэрэн соонь мэдээжэ үльгэршд П. Тумешев, П. Петров, Балдакшинов гэһэдэй хэлэһэн бини.

Эхэ байрлажа гараа барилсаад, «ордөө, үнхэнэйшье тангата уул- заагүй гэшэ түб, город соогоо үгэ- байгаалтай» гэхэдэни, Илья Ни- колаевичын шарайнь махаржа, тэрэ шөлөөжэ хэлэжэ: «Ябаха зайха хар- тгуй байна даа. Шамадаа салгай болоод байнаб, табин жэл соо хээ- гүй дөмхөө бүтээхэ болоно бишүүб». Энээдэ наадашыгуй, рес- публикийн урда захын аймагуудар ябажа, няхан гэртээ бусажа ерөөн байбэ, Бичура, Хайгтын хуудс ажал- шадый ажайдагай мүнөө үеын ам- жалта, хэрэгүүдтэй тангасаад, тор- тоһон бууһан нотагаата совет куль- тура, литература болон арадай аман зохёол тухай элдхэд, хоёрдөөнүү- гүе үнгэрөөд, хуушанай танил уран үгэтэ үбэдэ, хүгшээдэр, таабар- ришад түүхээдээр уулзажа, «худ- жарлаад» орожо ерөөһинь энэ.

Хэдшынэ нарин нягта хүн байгаа һаа, Мадасонэй библиотекын тухай ном суглуула бэрхэ.

Хорөөд онуудһаа ахилажэ, нүхэр Мадасон бурят аман зохёолшооной бэшэжэ суглуулажа захалһан юм. Бүри 1925 ондо нурарга байхадаа ар- баад гаран таабар, онһон, холшо үгэнүүдыне бэшэбэ. «Тэрэ үедэ нурар- гада таабари ехэ хэлсэдэг байгаа- да», —гээд Илья Николаевич хөөр- нэ.—Илагдажа «худалдуула» гэ- шэ ехэ хортой даа. Гэвэл худалдуу- хагүй, таабари хэлсэндэ ила- дахагүй гэжэ ханажа, хатуу, орбэ тайбартай таабаринуудыне бэшэжэ ахилажэ байлээ.

Уран зохёолшын ажалладаг таһар. Адыар дэсгүүр табинан ном папка- нуудай саана ханануудын харгалда- нагүй. Хоолой шэнгээр хүндлэжэ эрхэһэн ехэнүүд хуудһанууд энэ- гэндэ түшүүлээтэй. Үргэн багтаам- жатай стол дээрнэ обоолһон ном, журнал, газет, гар бэшмэл, мүн баһа типографияһаа няхан ерөөн, үшөө нойтон, шингээ табяагүй кор- ректурын хуудһанууд. Энэ столдо нүүжэ ерээд лэ, эрдэм шэнжалгын хүдэлмэри хэжэ байһаб гэжэ хана- хаар орһон байдал таһар соо зохёо- доһхой.

Мүнөө Илья Николаевичын олон жэлдэ бүтээһэн ажалнуудай — нэг- нини ном болон гаража, тэрэнэй коректурачууд стол дээрнэ байна. Бурят арадай дунда суглуулан ар- баад мянга тоотой онһон, холшо үгэнүүд нэрэ ехэ боти боложо хэл- лэгдэхэнь. Энэ нойтогбо барлагда- жа эхлэһэнһээ хойшо үшөө дүрбэн зуугаад онһон үгэнүүдыне суглу- лаад байна.

Хэдшынэ нарин нягта хүн байгаа һаа, Мадасонэй библиотекын тухай ном суглуула бэрхэ.

Илья Николаевичын библиотека, ородой болон дэлхэйн бэшмэ ара- дуудай суута зохёолшодой ботинуу- хаа гадна, хуушанай бурят номуу, журналууд, газетнуудһаа—бүтээл мүнөө бэлэн газарта олдохое боли- хон юмэнүүдһаа—бүридэнэ. Тэрэнэй бүридэхэһэн бурят зоной соёл, эрдэм ухаан, уран зохёолдо «хабаатай сарһанууд олоной дунда, илангаяа эрдэм шэнжалгын ажалтанай, уран зохёолшодой дунда сууртай болоһхой. Тэднэр энэ хоор болон, үнэтэй сангай ном саарһан соһоо юмэ харуулга гэжэ гү, али хэлдэй ямар зохёолнууд дүш-гушан жэлэй саяа гараа бөлөй гэжэ нуржа хандаһан лэ байдаг.

Хэлэһэн таабаринь таахамни- ше мэдэгдэгүй һэн. Зүгөөр хоёрдө- дөжэ һуухадаа, ондоохон, бури жэг- тэйхэн таабари сэдхэжэ хуубаб: «хүней сэдхэл гэшэ ямар ехэ гүн- зэгы гэжэб, хүнэй оюун гэжэ ямар баян гэжэб!»

Мүнөө энэ орожо ерээд байхадэ, нонидийнхэ урданай номууд соһоо юмэ харуулга даа гэхэдэни, Илья Николаевич нойтогбо адъярта ошожэ, хатуу саарһан хуй соһоо нимгэхүүд аад, алганын шөлөөжэн гурбан номуудыне гаргаба. Дүшөөд жэлэй саанахи үе сар, бурядай шав- нэ ёһоной уран зохёолой бүридлэ- жэ байһан сар ханаанда ороодихо. Эхэ гурбаниншэ шөлөөр бэшэһэн нимнүүд номууд байба: «Улаан туша Д-Р. Намжиловой, «Цвето- стель» Солбоной Туягай, «Яггаан саяс» Б. Барадинай. 1922 ондо элдэ номуудыне хэлбэхэдэ, нургуулда уншаха ном гэжэ гэжэ хараалһан юм.

Илья Николаевич тухай, тэрэнэй суглуулан олдохое шухал ном саарһан, бэшэжэ абаһан — үльгэр, таабари, онһон уга, зоной уг гарбал тухай хэлэгдэжэ байхадан, уян зөө- лөхөн шүлэгүүдыне бэшэдэг лириче- скэ поэт тухай хөөрөлдөжэ байһаб гэжэ ханахадэ тоһынэ понирхолтой. Баянэд үзэгтэ даа: ном худалдажа абада лэ ябаха ажалтай хүмин оюун сэжэгтэ шүлэгшэн гэшэ гэжэ; тургөөр бэшэжэ шаджа, эсэхэ эхэ мэдэгдэгүй һэн ха даа олон мянган шү- лэгтэй үльгэр буулгада лэ ябадаг хүмин богонихон аад, сэдхэл ху- далгама шүлэгүүдыне дураа хүрэхэдэ бэшэдэ ябадаг поэт байһанһа гээшэ гэжэ. Тон эбэһэнгүй ондо ондо шэнжэтэй ажалнуудыне нэрэ хүн хэһэ гэжэ бодохо болдо һаа таарана- гүй. Бурят арадай соёлой дурахаала- та зүйлүүдыне, ном саарһануудыне, айкабтар ехэ дуратайгаар суглуул- жа, нягталан хадагагажа яба- хан хүн һайн һайхан дүра сэдхэлтэй, үндэр дээдэ армэлзэгтэй поэтшье байхыг гайхалгүй; гоё һайханаар түгэс зай- ха бэшэгдэһэн шүлэгэй мурнуу- дыне шан нарин, ажалша хүн бүтээ- гэе ёһотой гэжэ лэб тухайлахаар.

Жэжэхэн гурбан номуудай хажууд табан томо ботинууд бини болоод орһибэ; энэнь манай бурят совет литературын аха заха болоһшо Хоца Намсараевай зохёолнууд. Бурядай соёлой, уран зохёолой айкабтар тург- гөөр урган бодһоны гэршэлһан элдэ табан номууд 1957—59 онуудта хэлбэгдэн гаргагданынь уншар- шадта али. Хоца Намсараевай табан ботинуудыне Илья Николаевич дамы асараагүй. Ушар юун бэ гэхэдэ, ворынгоо библиотекэ соо хадагагажа суглуулжа — ябаһан үнэ сагай ном, газет, журналууд соогуур хэлбэг- дэһэн Хоца Намсараевай зохёолнуу- дыне шүүрлэжэ, тэрэндэ табан боти- нуудһаа бүридэхэдэн туһалһан, илангаяа хорьод-гушаад онуудай шүлэг, расказыудыне багтаанан нэг- дэхэи, хоёрдох ботинуудыне гаргаха үзэг ехэ ажал хэһэн байна.

Хад гэжэ поэт—лиригүүдыне мө- дөхөбтэ гэжэ бурят уншаршадһаа ху- рдуулахаар гэршэлһэнэ. Энэ ороондо хамгаалгын дайнай үдэшынэ солгад Мадасон лирическэ шүлэгүүдыне бэшэдэг байгаа; тэднэ уншанин сэдхэлдэ урханаар, үзүү олон үггүүдээр хатуулдаг һэн. Эхэ орондоо дурлаһан эрд хатуу хуёунэй түхэл шарай, сэдхэл манай урда үзэгдэнэ.

«Турья, турья, турья, турья бэйжа дуулалда» Турээн жэлдэ түүрээжэ, Турэл арадаа баясуула!

„Соёл болбосоролой, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тоогдоногүй“

Ноябрин һүүл багаар нимэ гаршантайгаар манай газетын хуудһандаа хуудс бэшгэ нүхэр Тогошневый шүүмжэлһэн бэшгэ зо- логдоод һэн.

Мүнөө тэндхи клубтанай дур- лаан, уншалгын залда газетэй жур- налууд олоор үгтөө. Тус клубта радио, гармонь үгтэнэй, Элбхи үүсхэтэн, оюун болгитиншуу- лэй дундаһаа уран найханай бүл- гээр эхмидхэгдэжэ, тэдэнэр хүдэл- мэрэ эхлээл.

Тэрэ статьягай ёһоор хэмээжэ абаһан тухайгаа Бичурын сохов- зой паркомой секретарь нүхэр Мордовской меней редакция мэдээлсэбэ.

«Турья, турья, турья, турья бэйжа дуулалда» Турээн жэлдэ түүрээжэ, Турэл арадаа баясуула!

